POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI.

POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 1·—DIN

SLOVENSKI DELAVEC

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Ljubljana, Miklošičeva 22./II. Del. zbornica. — Pošt. predal: 375. — Tel. št. 35-29. — Pošt. ček. rač. št. 17.548. — NAROČNINA: Za nečlane 3 din mesečno. LIST IZHAJA VSAK PETEK

LETO V. LJUBLJANA, PETEK DNE 14. FEBRUARJA 1941. ŠTEV. 7.

Odziv na poziv

V celjskem govoru je politični voditelj slovenskega naroda g. dr. Franc Kulovec pozval Slovence k strpnosti in k pomiritvi. Vsi naj se včlenimo v skupno delo za narod in državo ter naj pozabimo na majhne medsebojne spore in razprtije.

Na ta poziv našega političnega voditelja smo se mi že odzvali z uvodnikom v zadnji številki našega glasila. Sicer smo pa, kar smo tam poudarili, že prej delali na strnitvi delavskih slojev v trdno stanovsko skupnost, ki pozitivno dela z ostalimi delavnimi stanovi naroda za lepšo bodočnost.

Zdi se, da je g. minister govoril iz srca vsem Slovencem. Vsi, ki dobro mislijo, so takega povabila želeli. Moramo reči, da je težnja po združitvi ustvarjajočih sil čim dalje močnejša in da ni več daleč čas, ko bo ta težnja z neko notranjo silo zmagala nad vsem onim, kar mimo skupnih ciljev in skupnih koristi išče samega sebe. Narod v tesnobi časov kar čuti, kako potrebna nam je sloga in edinost.

Srečujemo znance in prijatelje, ki se bolj podrobno zanimajo za življenje v delavskih vrstah. Razgovarjamo se z njimi in ugotavljamo, da vsi ti nosijo s seboj prepričanje, da bi bilo potrebno, da v delavskem stanu zmagajo treznejši elementi. Uvidevajo ti znanci, da mora tudi v delavstvu končno poginiti tisto značilno zdraharstvo, katerega so nekateri hoteli izkoriščati za svoje osebne namene. Mi jim damo prav. Poudarili smo že, da so vrata pri nas odprta na stežaj. S krščanskega stališča pa puščamo svobodo vsakomur v tistih mejah, ki jih zahtevamo in priznavamo za svoj pokret.

Tudi časopisje v Sloveniji ni šlo mimo poziva našega političnega voditelja. Vsaj po večini ne. Tudi ono iz nasprotnega tabora se je povabilu g. ministra dr. Kulovca odzvalo z daljšimi ali krajšimi članki. Zvezo združenih delavcev kot delavsko organizacijo posebno zanima odziv v delavskem časopisju. Navajamo tu njegovo zadržanje.

»Nova pravda« je v uvodniku poziv toplo pozdravila. »Delavska politika« je o njem ponovno trezno pisala. »Delavska pravica« pa je — molčala. Ne vemo, ali naj molk v »Delavski pravici« pomeni zakrknjenost ali zadrego.

Mislimo, da odziv na poziv našega političnega voditelja v časopisju ni zapisan iz strahu pred bralci tega časopisa. Tako kakor mi tudi drugi gotovo vedo, da narod noče praznih razprtij, temveč zahteva skupnega dela. Tako bi bilo mogoče, da bi pisanje ne bilo odkritosrčno in resno mišljeno, ampak napravljeno samo iz strahu pred javnim mnenjem. Če dobro premislimo in preudarimo težo časov, pa mislimo, da jo občutijo tudi drugi in da si skupno z našim političnim voditeljem pomirjenje vendar resnično želijo. Na zadnjem tečaju Delavske zbornice v Kamniku je za konec debate ob prilikah med slovenskim delavstvom rekel tamkajšnji vodilni član Jugoslovanske strokovne zveze, g. Borec iz Duplice: »Če so pa časi resnično tako resni, je treba, da pozabimo na preteklost in svoje sile strnemo za skupno delo.« Mislimo, da je g. Borec prav zadel. Časi so resni, sile je treba strniti.

Hočemo obvezna razsodišča

Še nedavno so delavci smatrali za svoje najboljše orožje delavski štrajk. Kar organizacijski in obratni zaupniki niso dobili mirnim potom, to naj bi priboril štrajk. Zdelo se je, da tej naravni pravici ni mogoče oporekati. Stavke so bile zato na dnevnem redu. Včasih je delavstvo z njimi izvojevalo svoje zahtevke, še večkrat pa je v stavkah propadalo. Vsaka izgubljena stavka pa je za delavstvo velika moralna in materialna izguba.

Dokler je bil kapital nebrzdan in je lahko brez ozira na koristi skupnosti naroda in države delavstvo izkoriščal po mili volji, je bila svoboda štrajka zato nujna in utemeljena. Organizirano delavstvo je v stavkah izrabilo poslednje sredstvo za pritisk na delodajalca, da je v lastnem interesu sprejel zahteve delavstva. Če je bila stavka zadosti utemeljena in pravilno pripravljena, je večkrat izsilila za delavstvo izboljšanje gospodarskih in organizacijskih prilik. Če so bili organizatorji stavke pošteni ljudje, so zato poslednje sredstvo v obrambo delavstva izrabili po vsestranskem pregledu položaja le tedaj, ko je bilo upanje na uspeh. Včasih pa so razni delavski organizatorji tirali delavstvo v stavko tudi iz drugih neutemeljenih vzrokov. Zasledovali so z njimi razne druge cilje in jim je bilo malo mar izida o stavki. Nalašč so pognali delavstvo v štrajk zato, da bi delali politični oblasti ne prilike in da bi ustvarjali čim večje nezadovoljstvo. Ustvarjeno nezadovoljstvo so hoteli izkoristiti za svoje propagandne svrhe. Delavstvo je v takih slučajih s stavko običajno propadlo in utrpelo nepopravljivo škodo.

Med nepremišljene, z napačnimi nameni vodene stavke, moremo smatrati gotovo stavko tekstilcev leta 1935. Bila je od začetka do konca zgrešena, vodena z nepravilnim namenom, vodena z nepravilno taktiko. Bila je zato nujno zlomljena in tekstilno delavstvo še danes radi nje trpi. Voditelji takratnega štrajka so pozabili, da se s stavko ne smejo igračkati. Delavstvo po zlomljeni stavki pa ni pozabilo, kako je bilo po krivdi svojih takratnih organizatorjev tepeno. Delavstvo je zaradi tega izgubilo zaupanje v strokovne pokrete in bo še nekaj časa trajalo, da se zaupanje zopet vrne.

PORAVNALNE RAZPRAVE

Z novo socialno zakonodajo, ki predvideva v slučaju sporov med podjetji in delavstvom obvezne poravnalne razprave pred oblastjo, je možnost nenadnih, nepremišljenih in neupravičenih stavk zelo otežkočena. Neštetokrat delavstvo na teh poravnalnih razpravah s pomočjo oblasti vendar doseže svojo pravico in tako stavke treba ni. Zakon predvideva pred stavko dvoje obveznih poravnalnih razprav. Šele po neuspeli drugi poravnalni razpravi more delavstvo nadaljevati svojo borbo na ta način, da se zateče k zadnjemu sredstvu, t. j. k stavki.

Od kar je gornja določba v veljavi, so se stavke zelo skrčile. Moremo z gotovostjo trditi, da to ni v škodo delavskega stanu. Odpadlo je mnogo hujskanja in mnogo neizrabljenih delavnih dni. V medsebojne odnošaje dela in kapitala se je naselilo bolj pametno in pomirljivo stališče.

Pred stavko je zakonodavec predvidel še eno možnost mirne poravnave sporov, ki nastanejo med delavci in podjetniki. Predpisal je možnost, razsodišča nad obema strankama, to razsodišče more nastopiti šele po drugi neuspešni poravnalni razpravi tedaj, če sta se obe stranki prostovoljno na to zedinili. Če ena stranka razsodišče odklanja, potem razsodišče ne začne poslovati v sporni zadevi.

POSTOPEK RAZSODNIŠTVA

Ugotavljamo, da je zamisel razsodišč zelo pametna in koristna. Samo na žalost ne najde v sedanji obliki razumevanja na strani delodajalca. Noče se prostovoljno podvreči razsodbi tega razsodišča. Rajše vidi, da spor ostane neporavnan in da delavstvo tira v stavko, kakor bi se podvrgel auvtoriteti sodne oblasti in pristal na njene odločbe. Dela to zato tako, ker mu ni mar višjih interesov sožitja družbe in hoče delavstvo v stavki zlomiti in njegove upravičene zahteve onemogočiti.

Danes je treba še posebej ugotoviti, da razmerje med gotovim delodajalcem na eni strani in njegovim delavstvom na drugi strani ni samo notranja zadeva teh dveh strank. Vsak obrat je samo člen v verigi države in naroda in zato v nujni povezanosti celotne družbe. So celo gotovi obrati, ki pod nobenim pogojem ne smejo v stavko, čeprav zakon v njih možnost stavke predvideva. Kako naj bo taka stavka možna v državno prometnih ustanovah, kako naj oblast dovoli stavko tudi v tistih obratih, ki pridobivajo pogonska sredstva za podjetja, ki delajo za državno obrambo ali za državno prometna sredstva. Ni mogoča tu stavka in modrost od oblasti zahteva, da jo z vsemi sredstvi prepreči.

Če delodajalec zato ne ugodi upravičenim zahtevam delavstva na poravnalnih razpravah, ne sme biti več dovoljeno, da tak podjetnik svobodno izbira med tem, ali gre ali ne pred državno razsodišče. Državna oblast,ki mora v višjem interesu preprečiti stavko, mora zato podjetnika prisiliti, da sprejme v sporni stvari med njim in delavstvom odločbo razsodišča.

STAVKE JE TREBA ONEMOGOČITI

Tako postavljamo novo zahtevo, da se stavka sploh onemogoči. Delavstvo kakor delodajalci morajo sprejeti razsodbo oblasti, kjer se sami ne morejo zediniti. Zakon o poravnalnem postopku in razsodišču se mora izpopolniti tako, da je po drugi poravnalni razpravi razsodišče za obe stranki obvezno in da se morata podrediti njegovim odločbam. V borbi proti kapitalistični miselnosti delodajalcev bi delavstvo s tako izpopolnitvijo socialjne zakonodaje ogromno pridobilo. Zahtevamo zato uvedbo prisilnih razsodišč za vse slučaje, ko se delavstvo in delodajalec ne moreta zediniti o ureditvi medsebojnih odnošajev.

Prefrigana igra tekstilnih industrijcev

Ko je Zveza industrijcev tekstilne stroke, dne 10. nov. 1939 priznala svojemu delavstvu zaradi draginje 10% draginjsko doklado, smo bili vsi prepričani, da je to plemenita gesta. Tudi pozneje je ta Zveza svojemu delavstvu ponovno priznala draginjske doklade brez kakšnih večjih borb. Skupaj so znašale te draginjske doklade do nedavnega takole: 10% in 1.— din na uro draginjske doklade na že obstoječe mezde.

Na ta način je Zveza industrijcev tekstilne stroke hotela prikazati javnosti svoje razumevanje za težnje delavstva. Pri tem je prišla čisto iz vida Uredba o minimalnih mezdah z dne 1. okt. 1940, čeprav je v velikih primerih ta uredba priznala delavstvu tekstilne stroke večje ugodnosti, kot pa omenjene doklade.

Ponovno smo imeli te dni priliko čitati v časopisih apel Zveze industrijcev tekstilne stroke na svoje člane, da naj povodom draginje zopet zvišajo delavstvu mezde za din 0.50 na uro. Te mezde naj prično plačevati z dnem 20. I. 1941. Kako pa se je to »zvišanje« v resnici mislilo, naj pove slučaj, ki se je dogodil te dni ob priliki druge poravnalne razprave v Grosupljem med ZZD in tamkajšnjo tekstilno tovarno.

Dne 20. I. se je vršila 1. poravnalna razprava, na kateri je zastopnik podjetja g. ravnatelj Dular sicer izjavil, da razume delavske težnje in priznava njihovo upravičenost, da pa ni pooblaščen od Upravnega odbora, da bi zamogel to zvišanje tudi priznati in podpisati. Upravni odbor, da mu je naročil, da ne sme zvišati delavskih mezd niti za eno paro. Razprava je bila seveda na ta način brezuspešna in se je zato vršila dne 11. t. m. druga.

Na tej razpravi, smo imeli priliko spoznati prefrigano igro, ki jo izvajajo s svojimi poviški delodajalci tekstilne stroke. Ti vržejo v javnost novico, da mislijo svojemu delavstvu z ozirom na ponoven porast draginje priznati ponovnih 50 par na uro. V apelu na člane tekstilcev pa je Zveza industrijcev predlagala dne 1. sept. 1939 obstoječe mezde in 10% draginjske ter 1.50 din ponovne skupne draginjske doklade ne oziraje se na Uredbo o minimalnih mezdah. Tako je delavstvo tovarne **»Motvoz in platno«** v Grosupljem prejelo komaj v nekaj primerih 12 par nad minimalno mezdo. Vsi ostali, ki so imeli preje izredno nizke mezde po **tem zvišanju? — Od strani Zveze industrijcev komaj dosežejo minimalno mezdo.**

Varal se je torej tisti delavec, ki je mislil, da bo dobil zvišanje din 0.50 tudi v resnici izplačan.

Nadaljevanje na 2. str.

Namesto višjih plač — aprovizacija

Delavstvo po različnih industrijah v času draginje skuša svoj položaj zboljšati z novimi pogajanji za višje plače. Delavsko organizacijski strokovni tajniki imajo zato polne roke dela. Kar neprestano sestavljamo nove predloge, obiskujejo zastopnike podjetij, se z njimi pogajajo za zvišanje plač. V mnogih slučajih več ali manj srečno uspejo. Milijonski zneski so, ki so jih strokovne organizacije delavstvu v zadnjem letu izvojevale. Državni uslužbenci zato kar nekam z zavidanjem gledajo na delavstvo zaposleno v privatnih podjetjih. Tudi za državne uslužbence je draginja po indeksu Narodne banke poskočila do prvega februarja letos za 60%, plače pa so se bore malo zvišale. Državni uslužbenci že preje niso bili dobro plačani, sedaj pa vlada v njihovih družinah pravo siromaštvo. Saj zasluži akademično naobražen uradnik, ko pride v 7 draginjski razred komaj toliko, kakor zasluži danes ročni delavec v boljše plačanih industrijah. Gotovo je, da tako stanje ni naravno in ni koristno. Slabo plačano uradništvo se državi gotovo ne more bogato obrestovati. Pravijo pa, da ni pričakovati, da bi v proračunu za prihodnje leto država predvidevala državnim uslužbencem kakšno znatno zvišanje plač. Mesto teh poviškov na plače se finančno ministrstvo peča z mislijo da bi odprlo kredit 600,000.000.-dinarjev za aprovizacijske organizacije svojih nameščencev. Ne vemo kako si ministrstvo to zamišljuje, gotovo pa je, da je v eni ali drugi obliki državnemu uradniku v sedanji draginji treba pomagati.

Borba rudarjev TPD

V sredo dne 5. II. se je vršila prva prva poravnalna razprava, kateri so prisostvovali predstavniki TPD, vseh treh strokovnih organizacij, Delavske zbornice in načelstva II. skupine rudarske zadruge.

Delavska delegacija je postavila zahteve, da naj se:

1) sporna vprašanja rešijo z dodatkom k kolektivni pogodbi
2) delavstvu izplača v obliki nabavnega prispevka ali v kaki drugi obliki, kar je doslej premalo prejemalo na račun porasta draginje in po indeksu Narodne banke.

Sporna vprašanja pa so:

1) Kdaj naj stopi novi povišek v veljavo? Delavstvo zahteva, da s 1. XII. 1940, družba bi ga dala s 1. I. 1941.
2) Na katero osnovo se da povišek? Delavstvo zahteva povišek plače, ki so bile uveljavljene s 1. X. 1940, družba pa bi dala le povišek na plače, uveljavljene s kolektivno pogodbo od 6. IV. 1938. Dne 1. X. 1940 so bile uveljavljene plače od Din 34.- do Din 56.25, dne 6. IV. 1938 pa le plače od Din 20.- do Din 40.- in bi pomenil povišek na te plače za delavstvo veliko oškodovanje.
3) Kakšna naj bo višina novega poviška?
4) Katere plače naj služijo za bodoče kot podlaga za regulacijo draginjskih poviškov ali znižavanja, ako bi draginja padala?

TPD je pristala edino nato, da se vsa vprašanja, rešena z razglasom TPD lahko spravijo v okvir dodatka h kolektivni pogodbi, ako so organizacije pripravljene vsebino razglasa podpisati.

Organizacije so izjavile, da žele rešitev celotnega vprašanja z dodatkom k kolektivni pogodbi, vendar se to vprašanje ne da rešiti v okviru od TPD že uveljavljenih zvišanj plač, ker so nezadostne, marveč le sporazumno z rešitvijo vseh gornjih spornih točk.

Ker tozadevno ni prišlo do sporazuma, je bila prva poravnalna razprava zaključena kot brezuspešna in se bo vršila 20. II. 1941 druga poravnalna razprava, **v kolikor se ne bi med tem dosegel direkten sporazum s TPD.**

Strokovne organizacije so namreč izjavile, da so pripravljene odzvati se vsakemu povabilu TPD na direktna pogajanja.

Iz primerjave zahtev, ki jih stavijo, zastopniki organizacij, z zahtevami v letaku, ki je bil razširjen med rudarji se more razvideti, da so se strokovne organizacije omejile na **skrajni minimum,** ki se v interesu miru in reda v revirjih ne more in ne sme zmanjševati.

Delavstvo ve, da so se pri TPD **izkazani** dobički dvigali takole:

leta 1935	. . .	Din 14,280.000.-
leta 1936	. . .	Din 15,760.000.-
leta 1937	. . .	Din 21,890.000.-
leta 1938	. . .	Din 26,589.000.-
leta 1939	. . .	Din 28,600.000.-

Leta 1940 bodo daleč prekoračili številko 30,000.000 pri delniški glavnici Din 200,000.000 ter bodo znašali nad 14%.

Dividenda, ki je znašala leta 1936 le 6½%, je porastla leta 1937 na 8%, leta 1938 na 10%. Leta 1939 je izplačala družba na dividendi sicer le 16,500.0000 Din, a skoraj 10,000.000 Din je razdelila v razne fonde.

Odpisi so znašali:

leta 1935	. . .	Din 14,690.000.,
leta 1936	. . .	Din 15,260.000.-
leta 1937	. . .	Din 16,460.000.-
leta 1938	. . .	Din 17,300.000.-
leta 1939	. . .	Din 20,070.000.-!

Invensticije pa so znašale leta 1938 Din 33,130.000.-, v letu 1940 pa Din 34,310.000.-

Če upoštevamo vse te številke, vidimo, kako ogromni so bili dobički družbe ter je končno že čas, da bi družba tudi svojemu delavstvu dala priznanje z ugoditvijo stavljenim res minimalnim zahtevam!

Kaj ima delavstvo od tega?

Iz Maribora smo dobili sledeče poročilo:

»Od sobote na nedeljo so nam rdeči sodrugi v veži Delavske zbornice do tretjega nadstropja prepleskali stene s katranom ter napravili vse polno kladivov in srpov. Odslej jim kaj takega ne bo več mogoče, ker bo zamenjana ključavnica na vežnih vratih.«

Očividno je mogel te stvari v prostorih Delavske zbornice napraviti eden tistih sodrugov, ki so do nedavnega bili gospodarji v Delavski zbornici in so si takrat preskrbeli ključe dvojnike od vežnih vrat. Pacati po stenah in vratih pač ni nobena umetnost. Delati take stvari ponoči, ko v uradu nikogar ni, pa tudi ni znak kakega posebnega junaštva. **To pobalinstvo marksistov je najboljše izpričevalo za nje same.** Slišimo, da se nekateri vodilni funkcionarji zelo prizadevajo, da bi se jim organizacijsko življenje zopet dovolilo, **toda sadovi njihove nekdanje vzgoje pač ne govorijo za to, da se jim taka vzgoja še enkrat omogoči.**

Marksizem na slovenskih tleh, ki dela v znamenju boljševiškega kladiva in srpa, nima ničesar iskati. Njegovo delo je v vsakem oziru razruševalno in ga je zato potrebno zatreti, pa če tudi z močno roko. Raznim poklonom in lepim besedam iz teh vrst zato ni mogoče verjeti. Za lepim videzom skrivajo strup za pobijanje vsega dobrega.

Zbornica bo pa poskrbela, da bodo stene in vrata zopet prepleskana. Kladiva in srpi bodo izginili. Denar za to prepleskanje bo treba vzeti iz zbornič nih sredstev. Ta denar bi bili lahko porabili drugače bolj koristno za delavstvo. Gotovo bi bilo bolje, da ga je zbornica porabila za podporo brezposelnih delavcev ali za tega ali onega, ki trpi od delodajalca preganjanje zato, ker se briga za resnične delavske koristi. Zato ob takem marksističnem »malanju« vprašamo: Kaj ima od njega delavstvo?

Tečaja DZ v Domžalah in Kamniku

V vrsti tečajev **Delavske zbornice** na terenu zunaj med delavstvom sta bila preteklo nedeljo dva tečaja v **Domžalah** in v **Kamniku.** Dnevno časopisje je prineslo povabilo na te tečaje, delavska glasila razven našega lista pa vabila, ki ga jim je zbornica poslala niso objavila. Mislimo, da so taki tečaji za vse delavstvo koristni in potrebni, da na njih spoznajo delo Delavske zbornice in razmere v organizacijskem življenju delavskega stanu. Na njih se morejo menjati misli in pogledati na trenotno važne naloge. Prav je, da se jih zato udeležuje delavstvo ne glede na pripadnost k posameznim strokovnim organizacijam.

Kamniški okr. ima v delavsko organizatoričnem pogledu čisto svojo posebnost. Industrija tega okraja ni sredi delavskih naselj. Lahko rečemo, da ta industrija zajema delavstvo v obsegu skoro polovico okraja. Delavci so sorazmerno nenavadno močno raztreseni po posameznih kmečkih naseljih, kjer imajo običajno tudi svoje male hišice in nekaj stotin kvadratnih metrov zemlje.

Z ozirom na te posebnosti delavstvo kamniškega okraja ne živi medseboj tesneje povezanega življenja, kakor ga opazujemo v industrijskih centrih. Zato tudi v organizaciji ni posebno aktivno. Po končanem tovarniškem delu se delavci razpršijo na svoje domove in tam živijo bolj življenje kočarjev kakor pa življenje industrijskih delavcev. Samo kakšne mezdne akcije ga morejo bolj razgibati in za kratek čas bolj strniti.

Zato je takemu okraju še prav posebno potreba delavskih tečajev pod okriljem Delavske zbornice. Daleč na okrog raztresene delavce je treba zbirati na skupne sestanke in na njih ustvarjati zavest skupnosti. V nekdanjem Krekovem okraju je treba dvigniti delavsko zavest in poskrbeti, da bo to delavstvo organizacijsko in socialnopolitično vsaj toliko aktivno, kakor je delavstvo po drugih okrajih.

Tečaja Delavske zbornice v Kamniku in Domžalah sta bila tak poizkus za strnitev vsega delavstva in za dvig delavsko stanovske zavesti. Radi slabih poti tečaja nista bila prav posebno močno obiskana. Uspela pa sta vseeno zadovoljivo. Udeležili so se ga delavci iz različnih strokovnih pokretov in bodo ostalemu delavstvu lahko pridobitve tega tečaja pozneje posredovali.

Predavanja na teh tečajih so bila slična predavanjem na tečajih Delavske zbornice v Kranju, v Tržiču in na Jesenicah. O socialni zakonodaji je govoril g. sodnik **Tomc,** o delavskih organizacijah **Golob** in **Križman,** o slovenskem delavskem stanu **Langus,** o narodu in delavstvu **ing. Sodja,** o Delavski zbornici **Pirih Milko.** Predavatelji so pozivali na skupno delo za stan v okviru naše narodne skupnosti.

Tečaj v Domžalah sta prišla pozdraviti tudi gg. župan **Iv. Vrečar** in župnik **Bernik Franc.** Tečaj v Kamniku je posetil predsednik županske zveze in župan mesta Kamnika **g. Nande Novak.** G. Novak se je Delavski zbornici še prav posebno zahvalil za izvedbo delavsko socialnega tečaja v Kamniku in je želel, da bi se taki tečaji po možnosti večkrat ponavljali. Povdaril pa je tudi kot predsednik Županske zveze, da **bodo slovenski župani delavski pokret v okviru na** tečaju **nakazanih smernic podprli po svojih najboljših močeh.**

Tečaja v Domžalah in v Kamniku sta bila zaključena pod vtisom, da je čas, da **likvidiramo vse razprtije v delavskem stanu ter gremo v interesu države naroda in lastnega stanu na skupno delo.**

Javna vprašanja za Majšperg

Iz Majšperga nam poročajo, da v nočnih urah v tamkajšnjem kraju odmevajo skrivnostni žvižgi. Pravijo, da ima gotova grupa ljudi, ki premalo čuti z našim narodom, v teh nočnih urah svoje generalne vaje. Seveda po noči ti ljudje ne hodijo v belih nogavicah. Ob mesečini bi morda vendar koga prepoznali.

Kdo žvižga in komu so namenjeni ti žvižgi?

Iz Maribora nam poročajo, da je bil neki uradnik tovarne v Majšpergu od sreskega načelnika v Ptuju kaznovan na globo 5.000.— din zato, ker je opsoval našega orožnika s **»slovensko svinjo«.**

Ali je g. Kubrichtovi to znano in ali ima tega uradnika še v službi?

V zadnji številki našega lista smo poročali, da je bilo 22 delavcev ovadenih državnemu tožilcu, zaradi zlorabe bolniških tednov. Te dni smo prejeli sporočilo, da je državni tožilec v Mariboru postopanje zoper teh 22 ovadenih delavcev in zoper zdravnika dr. Pečeja, ki je bolniška potrdila izdajal, ustavil.

Komu na korist in kdo je te ovadbe delal?

Dr. Peče po poročilih, ki jih imamo, sedaj toži ovaduha. Neki odlični predstavnik oblasti pa je pisal g. dr. Pečetu pismo, v katerem ga prosi, naj ustavi tožbo, ker je ovaduh baje dobra, odlična oseba.

Vprašamo, čemu tako posredovanje in če ni v zvezi s kakšnimi ugodnostmi pri lovu na tovarniških posestvih v Majšpergu?

Morda je v zvezi s tem tudi to, da preganjano delavstvo tako dolgo ne more doseči zahtevane poravnalne razprave?!

Na gornja vprašanja bi prav radi imeli čim točnejše odgovore. Mesto Potemkinovih vasi, ki so jih doslej v Majšpergu sem in tja za videz gradili, bi bil jasen odgovor na ta vprašanja za naš narod in državo in za naše delavstvo mnogo bolj koristen. Tudi resničnemu napredku tovarn »Vunateks« in strojil ne bi škodil, če naj podjetje dela v soglasju z našimi narodnimi in državnimi interesi.

Nadaljevanje s 1. strani.

Gospodom Uprav. svetnikom **»Motvoz in platno d. d. Grosuplje«** in tudi drugim povemo, da kaj malo razumejo sedanji čas. Naj si zapomnijo, da bodo mogli tudi oni doprinesti svoj delež k izrednim časom. Ne gre, da bi gg. upravni svetniki lepo izjavili, da ne priznajo delavcu niti pare poviška, sami pa bi vlekli iz delavskih žuljev iztrgane mastne plače.

Tovarna ima naročil toliko, da sama ne ve, kaj ukreniti in tudi surovin ji ne manjka. Ob taki konjunkturi pa delavstvo ne more stradati!

Zatorej smatramo, da je nujno potrebno, da banska uprava revidira Uredbo o minimalnih mezdah z dne 1. okt. 1940 s posebnim ozirom na tekstilno stroko, ker je po naših poročilih gotovo, da bi prav lahko redno ta industrija plačevala svoje delavstvo dosti višje, najmanj pa po a razredu t. j. din 5.50 na uro. S podjetjem »Motvoz in platno» pa se bomo še drugič pomenili.

Železo naših železarn

V času vojskovanja držav so železarne povsod po svetu v polnem obratu. V vojskujočih se državah je zato železo v cenah močno poskočilo, pa ga še skoro ni mogoče dobiti za izvoz. Zato je za našo državo zelo važno, da imamo lastno železarsko industrijo z zadostno močjo, da v njej pridobivamo potrebno železo. Imamo lastne železne rudnike, iz katerih smo pridobili še leta 1937 samo 180.000 ton železne rude, dočim jo pridobivamo sedaj že okrog 700.000 ton. To rudo potem predelujemo v raznih plavžarskih industrijah. Imamo na Jesenicah dva plavža, v katerih pridobivamo letno 86.000 ton surovega železa, v Varešu v dveh plavžih 47.000 ton, v Capragu v enem plavžu 20.000 ton, v Majdanpeku v enem plavžu 9.000 ton. Jeklarn imamo v Jugoslaviji pet. Največji sta na Jesenicah in v Zenici. Na Jesenicah pridobimo letno jekla 120.000 ton. Slovenske jeklarne v Guštanju pridelajo 14.000 ton, v Štorah pa 16.000 ton jekla. To so kar čedne številke vendar je treba ugotoviti, da naša železarska industrija še ni na višku in da še ni popolnoma neodvisna od inozemstva. Uvažati moramo zlasti koks za naše topilnice. Pridelamo pa v železarnah komaj dobro pollovico vsega tega, kar v državi potrebujemo. Gotovo pa je, da bo poraba železa pri nas iz leta v leto še naraščala. Zlasti v gradbeni stroki v južnem delu države je pričakovati naglega razvoja v železobetonskih zgradbah in zato tudi večje uporabe železa. Naša železarska industrija ima torej zelo srečno konjunkturo in še lepo bodočnost. Denar, ki ga imajo delničarji v železarskih podjetjih naloženega se bogato obrestuje. Ta industrija zato svoje delavce lahko dobro plača.

Vloge pri slov. hranilnicah

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so se tudi v oktobru in novembru 1940. razvijale vloge pri 29 slovenskih hranilnicah ugodno. V oktobru se opaža povečanje vlog le za 1 milijon dinarjev na 990,829.952, zato pa so se v novembru dvignile skupne vloge kar za 27 milijonov din na 1.017,835.514 din, od česar odpade na 123. 650 hranilnih knjižic 752,2 milj. in na 1.689 tekočih računov 265,6 milijonov din Vloge na knjižice so se povečale v oktobru pri 9 zavodih, v novembru pri 11, vloge v tek. računu v oktobru pri 5, v novembru pri 10 zavodih (izmed 20, ki vodijo tek. račune), skupno stanje vlog v oktobru pri 8, v novembru pa pri 10 zavodih. Tudi število vlagateljev je naraslo v oktobru pri 8, v novembru pa pri 10 zavodih in znaša tedaj 125.184.

Naša borba - naša rast

Kranj

Članstvo obveščamo na shod tekstilnega delavstva, ki bo v nedeljo dne 16. februarja ob 9 uri dopoldan v zgornji dvorani Ljudskega doma. Na shodu bo poročal zastopnik centrale o poteku sklepanja kolektivne pogodbe za tekstilno delavstvo, in v splošnem položaju omenjenega delavsta. Ta dan naj nobeden član-ica ne dela izjeme, pripeljite na naš shod tudi vaše prijatelje, da izpričamo svojo stanovsko dolžnost.

Glede uradnih ur članstvu v vednost, da je pisarna odprta vsak dan od 16—19 ure zvečer, ob nedeljah od 9—½12 ure dopoldan.

Vsemu članstvu ponovno poudarjamo, da se je članarina po sklepu občnega zbora podružnice zvišala za en dinar, in to za mesec februar.

Članom se pogosto dogodi ena ali druga neljuba zadeva bodisi v tovarni ali kjerkoli, naj se takoj zglasi v pisarni, da se zadeva primerno reši.

Okrožje Kranj

Sporočamo vsem podružnicam, da se vrši v nedeljo 16. feb. t. l. v mali dvorani Ljudskega doma shod tekstilnega delavstva. Na shodu se bo razpravljalo o osnutku nove kolektivne pogodbe, zato je dolžnost vseh podružnic, da agitirajo med svojim članstvom in tudi med ostalimi delavci, da se tega shoda udeleže v čim večjem številu, ker bo uspeh nove kolektivne pogodbe le na ta način mogoč.

Delavci, delavke, vaša stanovska dolžnost je, da se shoda udeležite v čim večjem številu, ker gre le za vaše pravice.

Litija

DA BO IMELO »JUTRO« ŠE KAJ PONATISNITI

V peti številki glasila Narodne strokovne zveze »Nove pravde« čitamo, da je podružnica NSZ v Litiji začela z resnim delom. Njihovo resno delo je bilo v glavnem v tem, da so sklicali »več sej« na katerih so obravnavali težke razmere v tovarni. Obenem so ugotovili, da nekateri zaupniki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti in zagrozili, da bodo izvolili druge.

Ko smo z ozirom na zgoraj citirano balastno poročilo vprašali našo podružnico v Litiji, kaj je NSZ že storila za delavstvo v tem kraju smo prejeli naslednji odgovor:

Ne gre nam v glavo poročilo, ki pišete o NSZ, ker ni niti slišati niti videti o njej kakšnega sledu. Če bi se pa slučajno našla kakšna sled o tej omenovani organizaciji, vam bomo takoj poročali. Kakor pa nam je znano je Narodna strokovna zveza v Litiji za večji obseg popolnoma skrahirala, kajti delavstvo je šlo samo enkrat na led NSZ in nikdar več, dokler bodo stali v Litiji stari delavski borci, ki poznajo to seme.

Gornje priobčujemo brez kakršnih koli pripomb z pozivom »Jutru« da ponatisne.

Jarše

Občni zbor naše podružnice bo v nedeljo, dne 16. febr. ob 9. uri dopoldan v Društvenem domu v Grobljah.

Udeležba za vse člane obvezna, prijatelji našega pokreta dobrodošli!

Senovo

Ko smo čitali v »Delavski politiki« članek, smo takoj videli, da so hoteli zopet z lažmi malo zabrisati svoj položaj, kakršen je bil med marksisti v našem kraju, pred razpustom njihove, na papirju tako močne strokovne organizacije.

Zato smo se tudi začudili, od kod so vzeli to od glavnega tajnika DZ. Mislimo da so za tajnika D.Z. v teh časih drugi posli ne pa, da bi hodil po občnih zborih. Dosti žalostno je sploh, če še do zdaj niso uvideli po štirih letih našega obstoja, da nas ne morejo in nas tudi ne bodo uničili, čeprav so ob vsaki priliki nam metali polena pod noge. Povemo pa jim, glede članstva, da smo pripravljeni jim, kar seveda ni naša dolžnost povedati, da smo jih z rednim članstvom že davno prekosili. Naj se bivši člani Z.R.J. spomnijo samo nazaj na njihove občne zbore, katere so imeli v lastnem lokalu »Delavskemu domu«, pri tako močni organizaciji bivše Z.R.J. z udeležbo 18 članov. Sedaj pa za enkrat o tem pika. Če pa hoče »Del. politika« še kako pojasnilo o razmerah v marksističnih vrstah, bomo pa še tudi rade volje storili.

Našemu članstvu sporočamo, da je bilo sklenjeno na redni seji podružnice ZZD dne 2. II., katera se je vršila pri g. Klanšeku, da se prihodnji članski sestanek vrši dne 2. III. ,v slučaju pa da bi se pri rudniku normalno obratovalo, ga bomo preložili na tisto nedeljo v mesecu, katero se ne bo delalo. Sklenjeno je bilo tudi, da se s februarjem pobira članarina 8 din mesečno in dolžnost članov je, da redno plačujejo članarino in s tem olajšajo poslovanje odbornikov. Dolžnost pa je tudi, da se vedno udeleže seje tako, kot je bilo 2. II.

Preska

V nedeljo, dne 9. t. m. je imela naša skupina svoj redni letni občni zbor. Ob otvoritvi je poročal predsednik o položaju skupine z ozirom na vojno, ki nam je vzela večkrat v preteklem letu vse funkcijonarje, razen predsednika, k vojakom. Kljub temu smo obdržali svojo organizacijo v istem stanju kot lani. V položaju smo kljub težkim časom zdržali, bodočnost pa nam kaže vse pogoje za razmah naše organizacije. Sigurni smo, da je bodočnost naša.

Zastopnik centrale tov. **Breznik** nam je podal jako zanimivo poročilo o položaju delavstva z ozirom na draginjo ter o vzrokih iste. Omenil nam je tudi razne prilike pri mezdnih pogajanjih z raznimi podjetji, pri katerih je sodelovala centrala, ki se zavzema za uvedbo novega sistema za hitrejšo rešitev mezdnih sporov. Navedel nam je navado marksistov-komunistov, ki hočejo, da je delavstvo vedno nezadovoljno in v ta namen vedno zahteve licitirajo, četudi sami dobro vedo, da se to doseči ne dà. Mi pa stavimo zahteve, primerne in utemeljene, da se mezdno gibanje čimprej reši. — Govornik je žel za svoja izvajanja splošno pohvalo.

Nato je bil z malimi spremembami na novo izvoljen stari odbor naše podružnice.

Tobačni delavci

Pred enim mesecem smo poslali resolucijo za povišanje draginjskih doklad, a dosedaj uprava še ni pristopila k povišanju. Zato smo ponovno poslali zahtevo, da uprava drž. monopolov takoj poviša draginjske doklade, ker se je draginja od zadnjega povišanja znatno povečala in ker tudi prejšnje povišanje ni odgovarjalo nastali draginji.

Nadalje smo poslali ponovno zahtevo, da se v času orožnih vaj plača za vso dobo, provedeno na orožnih vajah, kakor to imajo državni uslužbenci in pri javnosamoupravnih ustanovah.

To sta dve glavni zahtevi, ki ju je treba čimprej ugodno rešiti, poleg mnogih drugih, ki pridejo na vrsto. Od vas, delavci in delavke, pa je odvisno, koliko bomo mogli uspeti z našimi zahtevami. Zato je treba sedaj, ko imamo našo organizacijo, da pristopite v čim večjem številu in da se ne pustite begati in hujskati od marksistov, še manj pa se njihovih grožnj bati. Vam — marksisti — pa rečemo: Roke proč od delavstva in ne hujskajte ga, kajti drugače bomo postopali z Vami brez rokavic, posledice pa pripišite sami sebi; dovolj je grožnj in hujskanja od Vaše strani!

Maribor

Naša podružnica stalno in lepo napreduje. Delavstvo je uvidelo, da ima edino ZZD res čisti in nepristranski program, zato se v vedno večjem številu zateka pod njeno okrilje. Tako je n. pr. delavstvo zaposleno v tekstilni tovarni Atama v Košakih korporativno pristopilo v našo organizacijo in sicer ni pristopilo pod pritiskom, kakor to omenja dopisnik »Delavske pravice« v eni izmed zadnjih številk. Nimamo sicer namena polemizirati z dopisnikom »Delavske pravice«, ker imamo zato vsekakor preslabo odmerjeni čas, vendar povem njemu, kakor tudi ostalim pri JSZ, da je škoda vsakega koščka papirja za letake, katere izdajajo za delavstvo zaposleno v tovarni Atama in naj istega rajši porabijo v druge bolj važne zadeve, kajti tukaj je vsak njihov trud zaman.

Da bo članstvo videlo delo podružnice v preteklem letu, sklicujemo za nedeljo dne 23. februarja 1941. ob 9 uri dopoldne redni občni zbor, ter vabimo vse člane naše podružnice, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeleže. Nabranega je toliko materijala, da je dolžnost vsakega člana, da se o našem delu prepriča na občnem zboru, kjer bo vse do potankosti razloženo, tako, da bo članstvo videlo, koliko truda je naša organizacija vložila v preteklem letu za zboljšanje delavskega položaja. Obenem apeliramo na vse tiste, ki so še z članarino v zaostanku, da jo poravnajo, kajti le tako je mogoče, da bo organizacija še v nadalje zmogla storiti svojo dolžnost do članstva.

Na občni zbor vabimo tudi tiste katoliške delavce, ki so bili preslepljeni od razpuščene marksistične organizacije, naj vstopijo v naše vrste in naj podpirajo naše delo, od katerega bo imel celokupni delavski stan koristi.

Polagamo na srece tekstilnemu delavstvu, da je za nje bolj kot kdajkoli potrebno, da se oklene naše velike organizacije, kajti časi, ki prihajajo ne smejo najti tekstilnega delavstva v brezbrižnosti za bodočnost

Javornik - Koroška Bela

V nedeljo, dne 16. febr. ob 14. uri popoldan se vrši otvoritev postajališča »Kočna«.

Ker je tudi za javorniško delavstvo to postajališče velikega pomena, prosimo, da se te otvoritve udeleži v čim večjem številu.

To postajališče je priborila ravno naša organizacija ZZD. Naša dolžnost je, da se otvoritve udeležimo.

Tem potom obveščamo vse članstvo, da je od sedaj naprej pisarna odprta vsak četrtek od 16. do 19. ure popoldan ter ob nedeljah od 8. do 12. ure dopoldan. To v vednost članom, da ne bodo zastonj hodili druge dneve v pisarno.

Ormož

Naša podružnica bo polagala obračun svojega dela na občnem zboru, ki se bo vršil v nedeljo, dne 16. febr. 1941 ob ½9. uri v gostilni Horvat. Pride tudi zastopnih centrale, ki nam bo povedal marsikaj zanimivega in koristnega.

Prihitite vsi — in z vsemi silami na delo za naš delavski pokret ZZD!

Marenberg

Tudi mi se enkrat oglasimo, ker bi bilo tudi potrebno pri nas močnejše organizacije, saj smo delavci tako slabo plačani, da je strah in groza. Pri nas posestniki čisto nič ne upoštevajo minimalne mezde, kakršna je že dolgo določena. Če veleposestniki plačujejo po 24 din dnevno brez hrane, potem ni čudno vprašanje, kako more oče skrbeti za svojo družino v teh težkih časih. Zato prosimo vse naše delavce, da bi pridno pristopali k naši organizaciji ZZD, da bi tudi mi dosegli, kar nam pripada.

Šenčur pri Kranju

Velik shod, ki se bo vršil 16. februarja 1941 v Kranju ob 9. uri dopoldan v Ljudskem domu, je za nas kot tekstilno skupino strogo obvezen. Tukaj ne gre za kakšno propagando, ampak za življenjski obstoj ogroženega tekstilnega delavstva. Na tem shodu boste lahko poudarili svoje težnje. Zato se bo vsakega, ki ne bo prišel, smatralo za nezavednega delavca, ki kakor čebela »trot« odjeda hrano svojim sodelavcem. Kdor vas bo odvračal od tega shoda, mu povejte, da je izdajalec svojega stanu. Sedaj bomo videli, koliko zavednosti imajo delavci naše skupine. Vabimo pa tudi delavce, ki morda trenutno še niso organizirani; tudi vaša dolžnost je, da skupno kujemo novo kolektivno pogodbo. Kakršno si boste ustvarili, takšno boste tudi uživali. Vasi Luže in Visoko gresta skupno ob 8. uri; zbirališče je pred visoško mlekarno. Šenčur in Srednja vas, zbirališče pred hranilnico. Odhod ob 8. uri. Voglje in Voklo pred Prosvetnim domom, odhod ob ½8. uri. Končno Hrastje in Prebačevo pred cerkvijo v Hrastju. Odhod ob ¼9. uri. Pokažimo, da smo delavci del naroda, ki nam gre po pravici, da si izvojujemo boljši košček kruha.

Vuhred

Naša podružnica ZZD v Vuhredu je priborila, kakor smo na pretekli seji dne 2. febr. 1941 ugotovili, lepe denarce v prid našega bednega delavstva.

Imeli smo precej intervencij in posredovanj med delodajalci in delojemalci. Delodajalci nočejo upoštevati naših bornih minimalnih mezd, ki so še itak mnogo premajhne in ne odgovarjajo sedanji draginji. Cene življenjskim potrebščinam vedno rastejo in se bodo morale na spomlad tudi minimalne mezde dvigniti.

Apeliramo tudi na prehranjevalni odbor v Vuhredu, kakor tudi v Ljubljani, da nam v redu dostavlja moko in tudi vsekar je potrebno za naše delavstvo.

Primanjkuje nam v glavnem moke, soli, sladkorja in koruze. Sedaj smo dobili koruzo, pa je takšna, da si je nobeden skoraj ne upa kupiti, ker se boji, da bi se mu ne pokvarila, ker je čisto sirova. Pozivamo tudi oblastva, da se zato zavzamejo in nam dostavijo predpisano količino moke, sladkorja, soli in koruze v redu vsak mesec. Naše delavstvo ne premore toliko, da bi si za mesec ali dva kupilo v naprej živeža, kakor to delajo drugi gospodje, ki ležijo na kapitalu, in delavstvo zato strada. Pozivamo oblastva, da cene življenjskem potrebščinam strogo maksimirajo, da ne bodo trgovci po mili volji cene dvigali in se naj takšna dejanja strogo kaznujejo.

Ljubljana — Saturnus

Že dolgo se nismo nič oglasili. Med tem se je že marsikaj spremenilo, tako v napredovanju naše skupine, kakor tudi drugih ozirih. Danes mora vsak priznati, da ZZD v tovarni »Saturnus« obstoja in da se celo razvija v močno skupino. Dejstvo, da smo zajeli že 80 članov in članic to dokazuje. Vara pa se vsak, ki misli, da bomo ostali pri tem številu. Čas prinese vedno svoje. Tako kot je prinesel ustanovitev ZZD, bo prinesel tudi uspehe na drugih poljih, predvsem pa na strokovnem.

Člani! V nedeljo, dne 16. febr. t. l. se vrši naš prvi ustanovni o b č n i z b o r. Dolžnost prav vsakega je, da se ga udeleži prav gotovo. Pripeljite s seboj tudi somišljenike in prijatelje. Občni zbor se vrši v *prostorih Zavetišča v Zeleni jami, Pokopališka ulica ob 9. uri.* Podale se bodo smernice nadaljnega delovanja, tako glede podpornega fonda, strokovnega dela ter organizacijskega. Poročal bo delegat centrale tov. *Pirih.*

Pridite gotovo in točno!

Tržič

Čevljarski pomočniki iz Tržiča in okolice so zborovali v nedeljo 9. februarja dopoldan pri Javorniku v Tržiču. Na sporedu je bila obravnava že podpisane kolektivne pogodbe ter izvolitev delegatov za tarifno komisijo. Zborovanje, katero je bilo dobro obiskano, je dokaz spoznanja, da je nujna potreba enotnost in organiziranost stanu za dosego zapisanih pravic. Sporna vprašanja, ki so se pojavila na sestanku glede pogodbe, se bodo brez dvoma lahko popravila v korist čevljarskih pomočnikov, ako bodo še ostali pomočniki spoznali, da je pristop v organizacijo Zvezo združenih delavcev, katera vodi akcijo oz. je podpisnica pogodbe, edini izhod in jamstvo, da se neurejene razmere pri tržiških čevljarjih spravijo na boljšo pot. Čas, v katerem živimo, je prehodni, tega naj se zavedajo tudi tržiški čevljarski pomočniki ter naj složno in enotno vodijo borbo, da jih razmere dobijo pripravljene. Zveza združenih delavcev, katera ima včlanjenih lepo število pomočnikov, pa jih bo močno podprla na poti v boljšo bodočnost.

Stražišče

Preteklo nedeljo se je v Šmartinskem domu vršil ustanovni občni zbor podružnice Zveze združenih delavcev v Stražišču.

Občni zbor so počastili s svojim obiskom vodja ekspoziture DZ iz Kranja gospod **Albin Gasar,** zastopnik centrale gospod **Andrej Križman** in predsednik okrožja Kranj tov. **Rojc Franjo.** Vodstvo občnega zbora je bilo v rokah tov. Berčiča, ki je z ostalim pripravljalnim odborom kot predsednik vodil vse priprave za ustanovitev podružnice.

Lepo po vrsti dnevnega reda se je absolvirala točka za točko in so med tem prišli do besede vsi zgoraj navedeni zastopniki, ki so občnemu zboru prikazali sliko organiziranega delavstva ter pomen in moč organizacije ZZD v Sloveniji.

Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor tovariši: Berčič Mirko, Šilar Joža, Bajželj Anton, Sušnik Jakob in Zavrl Kazimir.

Ne samo strokovno, tudi kulturno se mora naš delavec izobraziti, zato je poleg vsakodnevnega napora potrebno tudi malo razvedrila. Članstvo naše podružnice je v režiji tov. Berčiča naštudiralo vojno dramo »Konec poti«, ki jo hoče v nedeljo 16. II. ob 3. uri popoldan prikazati na odru Šmartinskega doma v Stražišču.

Igra je za današnji čas zelo zanimiva, ker se cel potek vrši v fronti na bojni črti v angleških strelskih jarkih.

Opozarjamo, da se igra ne bo ponavljala.

Murska Sobota

Zahvala. Podružnica ZZD v Murski Soboti se tem potom najlepše zahvaljuje g. Šiftar Ludviku, tovarnarju perila, za velikodušno podporo, ki jo je naklonil naši podružnici kot podporo za lokal in za socialni tečaj v znesku 600.— din. Isto se zahvaljuje podružnica vsem ostalim darovalcem za podporo za socialni tečaj, katerega je bila deležna od raznih socialno čutečih ustanov. Onim pa, ki so kratkomalo odslovili nabiralce z različnimi neljubimi »podporami«, povemo, da si je delavstvo take gospode in ustanove dobro zapomnilo.

Delavke v tovarni Šiftar, katere so prejemale podporo od podjetja v času, ko je bil delodajalec na orožnih vajah in je obrat stal, se tudi tem potom najlepše zahvaljujejo.

V Cvetičevi tovarni so se delavke tudi

(Nadaljevanje na 4. str.)

Čudno postopanje

Katerega nasprotnika si še vprašal, vsak je med drugim še rekel, da je Zveza združenih delavcev podjetniška organizacija, ki se ustanavlja v sporazumu z delodajalci ter podpira njihove težnje in se premalo ozira na delavske koristi.

Že velikokrat smo imeli priliko, da smo prav pri vsakem slučaju to laž in demagogijo ovrgli. Takšna natolcevanja imajo samo namen, da pri delavcih vzbudijo sum o resničnosti ter tako napeljujejo vodo na svoj mlin.

V Ribnici je obstojala marksistična organizacija. Kolikor nam je znano, ni ta organizacija imela kdovekaj članov. Večina jih je bila od podjetja Kunstel s katerim so se baje dobro sporazumeli. Pred nedavnim pa je bila ustanovljena v Ribnici ZZD, ter so se kaj kmalu pokazale represalije od strani delodajalcev. Začeli so delavstvu groziti, da bo odpuščeno ter je bilo tudi v resnici odpovedano enemu članu tajniku organizacije.

Sploh se iz tega slučaja tudi razvidi, da so vse trditve o tem, da bi bila ZZD v kakršnih koli zvezah s podjetniki, postavljena na laž. Dobili bi radi samo enega, ki bi dokazal o nasprotnem, bodisi katerem koli slučaju. Za podjetje se pa v resnici čudimo, da je započelo s takim postopanjem. Vprašanje je, dali mu to koristi, ko je vendar znano, da ZZD ne zastopa razrednobojnosti in da želi sodelovanja z delodajalci, kateri pa seveda morajo razumeti tudi delavske težnje.

Nov banski svetnik

Tovariš Jesih Adolf, rud. strugar in predsednik naše podružnice ZZD v Trbovljah je bil imenovan za banskega svetnika. Iskreno čestitamo!

Murska Sobota

(Nadaljevanje s 3. strani.)

malo bolj pozanimale za organizacijo in so koraj vse pristopile v ZZD. Saj edino v ZZD je moč in to samo na ta način, da če so pristopile, morajo tudi vneto sodelovati v njej. ZZD se bo borila za vsako in to brez razlike. —Delavke te tovarne so imele že več sestankov, kjer so jim razni govorniki orisali pomen in namen ZZD in pa tudi razne težave, v katerih živi delavstvo. Posebno lep sestanek je bil zadnjo sredo 5. t. m., katerega se je udeležilo skoraj vse delavstvo te tovarne. Na tem sestanku je govoril zastopnik centrale tov. **Rozman,** ki je v svojih besedah poudarjal ljubezen do bližnjega, kar je glavno načelo naše organizacije — in pa moči v skupnosti. Svoj govor je zaključil z besedami: »Vsi za enega, eden za vse!«, za kar je žel veliko odobravanje. — Tovarna Cvetič je pred kratkim spet odpustila dve delavki zaradi organizacije. To je strašno razburilo vse delavke, ki na vsak način zahtevajo delavki nazaj v delo. Vsled tega je bila že tudi razprava na sreskem načelstvu. Mi danes k temu samo toliko dodamo: Z lepim se bo več doseglo kakor pa s hujskanjem. Ne poslušati ne eno ne drugo osebo, temveč z lastno dobro voljo bo odstranjen nesporazum med nami in podjetjem. Plačanci iščejo samo svoje koristi. Toliko naj bo za danes.

Delavke tovarne Šiftar in Cvetič hočejo imeti skupno podružnico. V ta namen so napravile že potrebne korake. O tem tudi v bodoče več.

Predoslje

Pretečeno nedeljo smo imeli v dvorani Društvenega doma lepo obiskan občni zbor. Naši delavci so dvorano kar napolnili. Občni zbor pa sta počastila s svojo navzočnostjo tudi g. duhovni svetnik Zupanc Ignacij in g. župan Avsenek, oba sta zborovalce pozdravila in želela organizaciji čim lepšega procvita in čim več uspeha za delavstvo. Na občnem zboru pa so bili zastopniki centrale, zastopniki okrožja ZZD v Ljubljani in vodja ekspoziture Delavske zbornice v Kranju.

Stari odbor je podal pregled svojega dela in rasti organizacije ter je začrtal nekaj smernic za delo za bodoče leto. Dobil je razrešnico, nato pa je bil izvoljen novi odbor s starim predsednikom na čelu. Uverjeni smo, da bo vodstvo organizacije svoje dolžnosti napram centrali in napram članstvu vršilo v prihodnje s podvojeno silo in da zato tudi ne morejo izostati uspehi.

Mislinja

Pri nas smo imeli redni letni občni zbor naše skupine ZZD v nedeljo, dne 2. februarja1 941. Kljub visokemu snegu so prišli nekateri oddaljeni tovariši po 3 ure daleč na občni zbor.

Iz poročil posameznih odbornikov je bilo razvidno, da skupina ni spala, četudi se v listu le redko oglašamo. Poročila so bila soglasno odobrena. Govoril je zastopnih centrale ZZD, ki nas je opozoril na odpust tov. Papeža, katerega ne smemo pustiti izpred oči, če nočemo, da bo jutri zavihtel bič nad drugim in tretjim tovarišem, kar se rado dogaja tam, kjer delavstvo ni složno. Občnega zbora se je udeležil naš stari znanec iz dobe velike borbe v Mislinji, ko je bila stavka. Tov. Luzar je v ostrih besedah bičal nesocialna podjetja in njih lastnike, ki vidijo v delavcu samo stroj za večanje svojega bogastva.

Pri volitvah je bil izvoljen odbor s tovarišem Križovnikom Petrom na čelu.

Med slučajnostmi je bilo sklenjeno, da se povzame akcija za obvezno delavsko strokovno organizacijo, kjer bodo za organizacijo prispevali vsi, da ne bo trotov pri čebelah, kar so sedaj neorganizirani.

Beda naših viničarjev

Življenje tukajšnjih viničarjev je prav za prav bedno. Zaslužka že ni tretji mesec. Nekatere viničarske družine obupujejo, ker ne dobijo nikjer več na upanje. So že prezadolžene pri raznih trgovcih. Ne vemo, kako bomo to plačali, ko še ni niti zaslužka za dejanske potrebščine. Ali to še ni vse: glad in brez denarja. Imamo še druge težave in to so, da nimamo, s čim kuriti, kar je tudi zelo potrebno za življenjski obstanek. Nekatere družine si ne morejo niti enkrat na dan zakuriti, da bi si ogrele svoje skromne sobice. Od tod pa se izvaža gorivo v velikih količinah. V zadnjem času se je izvozilo čez 1500 kubičnih metrov drv, tukaj pa jih silno primanjkuje. Ali ni to vnebovpijoči greh?! Tudi na tako početje bi morala oblast nekaj ukreniti, da se to ne bi dogajalo.

Draginja pa raste vedno naprej in naprej kot posledica vojne, slabe letine ter raznih špekulantov. Občutimo jo posebno mi siromašni sloji, kakor viničarji, poljski delavci in razni mali posestniki. Breme draginje postaja dan za dnevom neznosnejše in ga ne bomo mogli dolgo prenašati. Dohodki viničarjev pa se ne pomaknejo, ampak celo padajo tako, da kar na debelo stradamo. Življenske in industrijske potrebščine so se podražile, kar je velik udarec za nas viničarje in delavce, posebno ker smo brez sredstev.

Sedaj se uvajajo karte na kruh in razne mlevske izdelke, ali kaj nam pomagajo karte, ko pa ni denarja od nikoder dobiti, da bi si človek kupil najpotrebnejše, kart pa ne moremo jesti! Delovno ljudstvo ni menda dolžno, da bi samo nosilo to breme! Naj bi si to breme naložili tudi bogataši-kapitalisti in vsi tisti, ki so se bogatili na račun ubogega ljudstva!

Na podružnica SZV — ZZD v **Zavrču** je imela na svečnico širšo sejo, na kateri se je obravnavalo in razpravljalo o dosedanjem in bodočem delu naše podružnice. Pri seji so se v glavnem obravnavale tele točke:

Prva točka, ki je bila na dnevnem redu, je bil občni zbor, ki se bo vršil dne 23. februarja in sicer v dvorani »Slomškovega doma« z običajnim dnevnim redom. Za člane SZV — ZZD je udeležba obvezna; tudi drugi viničarji se ga udeležite v polnem številu. Govoril bo tudi zastopnik zveze iz **Ljutomera.**

V drugi točki je bila odobritev poslanih pisem g. banu in predsedniku prehranjevalnega zavoda Francu Snoju, kar je podpisalo več viničarjev, da bi dobili kakšno zimsko pomoč.

Kot tretja točka se je razpravljalo o ustanovitvi zadruge »Viničarski dom« s sedežem v Ljutomeru, katero so tovariši viničarji z odobravanjem sprejeli.

Četrta točka dnevnega reda je bila, da se časopis »Slov. delavec« pošilja le enemu zaupniku. Ta bo razdelil v nedeljo po maši vsem redno plačujočim članom list, druge pa bi pri tem opominjal, da plačajo članarino, če ga hočejo prejemati.

Zraven tega še so bile razne druge slučajnosti, kakor da bi se morala dnevna mezda tako dvigniti, da bi odgovarjala sedanjim eksistenčnim prilikam. Prosimo tudi Kraljevsko bansko upravo sresko načelstvo in druge merodajne činitelje, da nam priskočijo na pomoč s podporo v zrnju in dr.

Viničarji! Pomagajmo si tudi nekoliko sami, kolikor se pač da s tem, da pristopimo vsi v organizacijo, ker v organizaciji se da mnogo doseči!

Zakaj ZZD v tovarno Stora

Dan ločitve je minil. Prvi vihar se je polegel. Še smo ostali pri življenju in tudi »spanec« smo srečno premagale.

Zakaj pa — dan ločitve? Zakaj vihar, le zakaj kakršnokoli strokovno gibanje sploh.

Omembe vreden je položaj kot je bil.

JSZ si je tu v tovarni ložo izbrala in svojega »bunkarja« opazovala; strele so frčale kjerkoli in karkoli se je zgibalo proti njeni volji. Delavke in delavci kot povsod, so tudi tu različnih mnenj in nazorov. Pa vzemimo praktično: Organizacija vzgaja svoje člane potom sestankov in časopisja. Vzgaja v ljudskofrontaškem duhu, katerega konec je: »Če ne bo bele, smo sklenile, gremo pa v rdečo«. Toda kaj sedaj, ko rdeče ni več?...

Hvalijo se z 80% yajetega delavstva; reci in piši 80% od celote, misli si pa neznanko. Torej vse po navodilih in načrtih: organizacija vzgaja potom svojih zastopnikov in zastopnic, vzgaja onega, ki se da vzgajati v ljudskofrontaškem koritu, bolje rečeno, kdor se da »vodit za nos...«

Kakor se povsod najdejo izjeme, jih tudi v naši tovarni ne manjka. Te delavke in delavci, mislijo in čutijo drugače. Slutnja, da to ne pelje k povsem skupnemu zaželjenemu cilju, se je v nekaterih srcih izstavila. Pravočasno je bilo izdano vabilo iz centrale ZZD

Sedaj pa čutijo JSZ-arji, kako da jih je danes manj v njihovi sredi, kako da je celo večina tistih, ki so še ostali, vero vanje izgubila...

Toda to je uganka za tiste, ki hočejo biti sami ugankarji; me pa prav dobro slutimo novi čas, ki prihaja. Prav dobro se zavedamo, kaj pomeni beseda svoboda in iz dneva v dan bomo bolj spoznavale, kdo nam je to zlato svobodo priboril.

Naš veliki voditelj dr. Korošec, je bil pred nami na čelu. Vedno in točno se je držal načela Bog, stan, narod, delal tako in živel ter je samo po sebi umetno, da se moremo znajti le pot to zastavo.

Kar je izven tega programa nam je tuje, ker načela ostanejo načela, ljudje pa so lahko izpremenljivi.

Tovarišice! Vsak vihar se je polegel, polegel se bo tudi vihar v naši tovarni, pri življenju pa bomo ostale, ne bomo »spale«, delale bomo za obstoj in procvit ZZD. **Bivša članica JSZ.**

Celje

Naša Splošna skupina ZZD Celje je imela dne 9. febr.1941 svoj članski sestanek. Napolnili smo dvorano v Delavski zbornici, kot še nikoli prej. Sestanek je vodil tov. Žagar Janko, ki se je spomnil prerano umrlega našega voditelja dr. Antona Korošca s trikratnim slava.

Sledilo je načelno predavanje g. Demšarja o duhovni stiski in propasti ljudi, ki so se odtujili Bogu in njegovim večnim postavam. Našemu duhovnemu voditelju smo glasno pritrdili.

Sledil je strokovni referat, iz katerega smo mogli razbrati, kakšne krivice vse prenaša naš delavec, največkrat po lastni brezbrižnosti in otopelosti. Te rane skuša zdraviti ZZD, ki se je zagrizla v delo, da pribori slovenskemu delavstvu lepšo bodočnost. — Tovariši, na plan, naš dan prihaja!

Celje - oblačilnica

Oblačilna skupina ZZD v Celju je imela dne 10. febr. 1941 svoj redni letni občni zbor. Občni zbor je počastil s svojo navzočnostjo naš duhovni vodja g. Demšar, ki nam je pokazal, kakšen mora biti član ali članica ZD, da je vreden tega imena. Iz poročil je bilo razvidno marljivo in skrbno delo odbornic skupine. Res, ta skupina je orala ledino v Celju, ko so še marsikje mislili, da bo ZZD muha enodnevnica. Ovire so prihajale nepričakovano od tam, kjer bi morali pričakovati pomoči. Toda žilava in idealna vztrajnost je premagala vse.

Pri volitvah odbora so nekatere spremembe pokazale, da se hoče skupina tudi pomladiti. Prav s to neuklonljivo vztrajnostjo naprej za ciljem!

Sestanki in zborovanja

NEDELJA, 16. FEBRUARJA

JARŠE: občni zbor ob 9. uri v Društvenem domu v Grobljah.
LJUBLJANA - SATURNUS: ustanovni občni zbor ob 9. uri.
NOVO MESTO: sestanek ob ½9. uri v Rokodelskem domu.
VAVTA VAS: občni zbor ob 11. uri.
SOTESKA: občni zbor ob 15. uri.
SV. KRIŽ NAD JESENICAMI: Občni zbor ob 10. uri.
KRANJ: shod ob 9. uri v Ljudskem domu.
SLOV. BISTRICA: občni zbor.
ORMOŽ: občni zbor.
LJUBLJANA - SPLOŠNA: igra »Svojeglavček« v društv. domu v Zeleni jami ob 17. uri.

NEDELJA, 23. FEBRUARJA:

ŠKOFJA LOKA: občni zbor ob 9. uri.
SLADKI VRH: občni zbor ob 14. uri.
BREZNICA: občni zbor ob 15. uri.
GROSUPLJE: občni zbor ob 15. uri.
NAZARJE: ustanovni občni zbor.
DOLENJA VAS: predavanje filma.

Ljubljana-splošna

Redni letni občni zbor katerega je imela organizacija Splošnih strok, podružnica Ljubljana, dne 10. II. t. l. na katerem so polagali račune, njeni odborniki je dokazal, kako naša podružnica lepo raste in napreduje, kljub temu, da se mora boriti z raznimi nepredvidenimi zaprekami.

Vsa poročila so bila sprejeta brez debate, na predlog revizorjev, da se da staremu odboru razrešnico, odredi predsednik kateri je tudi vodil občni zbor 10 minutni odmor; po nadaljevanju občnega zbora je bila soglasno izvoljena lista novega odbora in sicer: predsednik **Eršte Maks,** podpredsednik **Peterka Franjo,** tajnik **Farnik Oto,** blagajnik **Arčon Julij,** odbornik **Podgoršek Vinko, Zrnec Franc,** namestniki **Kržišnik Oskar, Kotnik Peter, Dobovšek Janez,** nadzorstveni odbor **Oven Franc, Beja Marija, Milharčič Luka.**

Po izvršenih volitvah je dobil besedo, zastopnik centrale tov. **Milharčič Luka,** ki je v izrazitih besedah dokazal kako se organizacija trudi in dela vse le za dobrobit delavca; tov. **Jan Maks** nam je isto v kratkih potezah nakazoval kaj vse čaka in kake težke naloge čakajo novo izvoljeni odbor.

Kakor je tovariš predsednik že v svojem poročilu dejal, da organizacija kljub raznim zaprekam gre svojo pot in se širi, tako se je tudi ob zaključku občnega zbora obema govornikoma kakor tudi vsemu članstvu za zaupanje ob ponovni izvolitvi iskreno zahvalil in obljubil, da bo v bodoče s podvojeno močjo delal le v korist članstva

Občni zbor je bil ob 20. uri zaključen. Prihodnja seja novoizvoljenega odbora se vrši dne 17. II. 1941. ob 18.30. uri v prostorih centrale.

Maribor — gradbeni

V nedeljo, dne 9. t. m. se je vršil v Mariboru v dvorani Delavske zbornice shod ter občni zbor gradbenega delavstva. Dvorana Delavske zbornice je bila nabito polna.

Govorniki so poudarili, da je to nekako pomladansko zasedanje na katerem se morejo sprejeti načrti za bodoče delo. Potrebno je, da se stavbinci pred nastopom sezone pomenijo, kaj in kako bodo v bodočem letu delovali. Od strani vseh navzočih je bilo opaziti veliko zanimanje za organizacijo in vsakdo se je v polni meri zavedal odgovornosti, katero je prevzela gradbena zveza ZZD v tekočem letu. Sedaj leži vse delo in vsa odgovornost na naših ramah in drugi bodo samo čakali ob strani ter vživali kar bomo mi storili. Ako bodo naši uspehi veliki bodo tiho, ako bodo pa majhni bodo kritizirali. Mi to odgovornost sprejmemo, ker vemo, da nas vodi pošteno načelo. Mi bomo storili vse, da zaščitimo pravice našega delavstva.

Tov. Mastinšek je obrazložil način katerega je bilo treba slediti pri razdeljevanju brezposelnih podpor. Predlagal je nadalje, da se ustanovi konsumna zadruga za nabavo živil svojemu članstvu. Navzoči so z veseljem sprejeli ta predlog ter so korporativno k tej pristopili.

Izvoljen je bil odbor z dosedanjim predsednikom tov. Bombekom na čelu.

Ustanovljen je bil podporni fond.

Centralo je zastopal tov. **Biteznik.**

Ljubljana — gradbeni

Na zadnji seji gradbene zveze so bili sprejeti važni sklepi. Sklenjeno je bilo, da se glede na bližajoče pogajanja jasno določi koliko bomo zahtevali zvišanja plač. Po dolgih debatah smo prišli do zaključka, da se morajo mezde zvišati toliko, v kolikor so se zvišale cene od 1. oktobra t. l., to je od sklepa razsodišča. Od teh zahtev delegati ne smejo popustiti.

Določeno je nadalje bilo, da se usposobi večji kader gradbenih delavcev, da bodo kot govorniki lahko zastopali zvezo. Zato bodo v bodoče ti kandidati spremljali že izvežbane govornike na delavskih sestankih.

Nadalje je bila določena deputacija, katera ima nalogo sestaviti resolucijo ter jo izročiti vodstvu »Prevoda« ter v njej razložiti položaj, v katerega je zašlo naše delavstvo po uvedbi krušnih kart.

List izdaja konzorcij: Jonke Jože, Ljubljana. — Urejuje: Križman Andrej, Ljubljana — Za uredništvo: Pirih Milko, Ljubljana. — Za Misij. tisk.: A. Trontelj, Grobljе.